

۲۱۸۵۶۷۲

بسم الله الرحمن الرحيم

بایستگی های تشکیل دیوان بین المللی دادگستری اسلامی

تألیف:

دکتر علیرضا فرضی

عضو هیأت علمی دانشگاه

www.ketab.ir

انتشارات آریا دانش

۱۴۰۰

سرشناسه	فرضی، علیرضا، ۱۳۶۳-
عنوان و نام پدیدآور	بایستگی‌های تشکیل دیوان بین‌المللی دادگستری اسلامی/ تالیف علیرضا فرضی.
مشخصات نشر	تهران: آریا دانش، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۱۶۷ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۲-۹۹-۶
وضعیت فهرست	فیا
ویسی	
موضوع	دادگاه‌های بین‌المللی
موضوع	International courts
موضوع	اجرای عدالت -- کشورهای اسلامی
موضوع	Justice, Administration of -- Islamic countries
رده بندی کنگره	KZ۶۲۵۰
رده بندی دیویی	۵۵/۳۲۱
شماره کتابشناسی	۷۵۳۷۷۲۷
علی	
وضعیت رکورد	فیا :

هر گونه تکثیر کامل یا قسمتی از کتاب بدون اجازه پدید آورنده، یا ناشر خلاف قانون، شرع و اخلاق است. در صورت مشاهده، موارد تخلف را به دفتر مرکزی "انتشارات آریا دانش" گزارش فرمایید.

عنوان: بایستگی های تشکیل دیوان بین المللی دادگستری اسلامی

مولف: دکتر علیرضا فرضی

صفحه آرا: مهدی رادمهر

ناشر: آریا دانش

شمارگان: ۱۰۰ نسخه ☼ نوبت: اول ۱۴۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۲-۹۹-۶

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

مرکز بخش: تهران، میدان انقلاب، خیابان آزادی، خیابان بهزاد، پلاک ۳۲ واحد ۱۴ تلفن ۸۸۵۶۲۲۷۳

www.ariyadanesh.ir

حق چاپ جهت ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

فصل اول: اختلافات بین‌المللی.....	۱
مقدمه.....	۲
پیشینه.....	۶
نواوری.....	۱۰
۱-۱- چیستی و ماهیت اختلافات بین‌المللی.....	۱۰
۱-۲- روش‌های حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات بین‌المللی.....	۱۲
۱-۲-۱- مذاکره.....	۱۲
۱-۲-۲- مساعی جمیله.....	۱۴
۱-۲-۳- میانجیگری.....	۱۵
۱-۲-۴- تحقیق.....	۱۶
۱-۲-۵- سازش (آشتی).....	۱۸
۱-۲-۶- حل اختلاف با داوری بین‌المللی.....	۱۹
۱-۲-۷- دیوان بین‌المللی حقوق دریاهای و صلاحیت‌های آن.....	۱۹
۱-۲-۸- سازمان تجارت جهانی؛ صلاحیت و شیوه‌های حل و فصل اختلافات:.....	۲۰
۱-۳- حل و فصل قضایی با دیوان دائمی بین‌المللی دادگستری.....	۲۱
۱-۳-۱- معرفی دیوان بین‌المللی دادگستری و آشنایی نسبی با آن.....	۲۱
۱-۳-۲- نقش‌های بین‌المللی دیوان.....	۲۲
۱-۳-۲-۱- حل و فصل اختلافات بین‌المللی.....	۲۲
۱-۳-۲-۲- رکن قضایی اصلی ملل متحد.....	۲۲
۱-۳-۲-۳- تفسیر منشور ملل متحد.....	۲۳
۱-۳-۲-۴- تجدید نظر نسبت به احکام سایر مراجع بین‌المللی.....	۲۳
۱-۳-۲-۵- توسعه حقوق بین‌الملل.....	۲۴
۱-۳-۲-۶- حفظ تمامیت حقوق بین‌الملل.....	۲۴
۱-۳-۳- صلاحیت دیوان دائمی بین‌المللی دادگستری.....	۲۵
۱-۳-۳-۱- صلاحیت توافقی دیوان دائمی بین‌المللی دادگستری.....	۲۶

- ۲۹-۱-۳-۳-۲- صلاحیت مشورتی دیوان دائمی بین‌المللی دادگستری.....
- ۳۰-۱-۳-۳-۳- رضایت دولت، ها مبنای اصلی صلاحیت دیوان.....
- ۳۱-۱-۳-۳-۴- نحوه دادرسی منصفانه در چهارچوب صلاحیت دیوان.....
- ۳۲-۱-۳-۴- صلاحیت ترافعی دیوان و تابعان بین‌المللی.....
- ۳۲-۱-۳-۴-۱- دولت‌های عضو ملل متحد.....
- ۳۲-۱-۳-۴-۲- دولت‌های غیرعضو ملل متحد که اساسنامه دیوان را قبول کرده اند.....
- ۳۳-۱-۳-۴-۳- سایر کشورها و دولت ها.....
- ۳۴-۱-۳-۴-۴- صلاحیت ترافعی دیوان و سازمان های بین‌المللی.....
- ۳۵-۱-۳-۴-۵- صلاحیت ترافعی و افراد.....
- ۳۶-۱-۳-۵- شیوه های ابراز رضایت نسبت به صلاحیت دیوان.....
- ۳۷-۱-۳-۵-۱- از طریق موافقت نامه خاص.....
- ۳۷-۱-۳-۵-۲- از طریق عهدنامه و قرارداد.....
- ۳۸-۱-۳-۵-۳- شرط اختیاری قضاوت اجباری از طریق اعلامیه.....
- ۳۹-۱-۳-۵-۴- دکترین موجل.....
- ۴۰-۱-۳-۶- راه های احتمالی دیگر.....
- ۴۰-۱-۳-۶-۱- توصیه شورای امنیت مبنی بر ارجاع قضیه به دیوان بین‌المللی دادگستری.....
- ۴۱-۱-۳-۶-۲- ارجاع ویژه به دیوان (ماده ۸۷ آیین دادرسی دیوان).....
- ۴۲-۱-۴- سازمان همکاری اسلامی (کنفرانس اسلامی).....
- ۴۲-۱-۴-۱- آشنایی و معرفی و علل پیدایش سازمان.....
- ۴۴-۱-۴-۲- مروری بر پیشینه سازمان همکاری اسلامی (کنفرانس اسلامی).....
- ۴۵-۱-۴-۳- عضویت در سازمان کنفرانس اسلامی.....
- ۴۵-۱-۴-۴- اهداف سازمان کنفرانس اسلامی.....
- ۴۶-۱-۴-۵- تشکیلات و ارکان سازمان همکاری اسلامی.....
- ۴۶-۱-۴-۵-۱- کنفرانس سران.....
- ۴۷-۱-۴-۵-۲- اجلاس وزرای امور خارجه.....
- ۴۷-۱-۴-۵-۳- دبیرخانه.....
- ۴۸-۱-۴-۵-۴- دادگاه بین‌المللی عدل اسلامی.....

- ۴۸ ۱-۴-۵-۴-۱ ترکیب
- ۴۹ ۱-۴-۵-۴-۲ وظایف
- ۴۹ ۱-۴-۵-۴-۳ صلاحیت
- ۴۹ ۱-۴-۵-۵-۱ کارگروه های تخصصی سازمان کنفرانس اسلامی
- ۵۰ ۱-۴-۵-۶-۱ ارگان های تخصصی سازمان همکاری اسلامی
- ۵۰ ۱-۴-۵-۷-۱ ارگان های فرعی سازمان همکاری اسلامی
- ۵۰ ۱-۴-۵-۸-۱ سازمان های وابسته به سازمان همکاری اسلامی
- ۵۰ ۱-۴-۵-۹-۱ سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی اسلامی (آیسیسکو)
- ۵۳ فصل دوم: ضرورت ها و نیازسنجی تشکیل دادگاه بین المللی دادگستری اسلامی
- ۵۴ ۲-۱- ضرورت تشکیل دادگاه بین المللی دادگستری اسلامی بر چارچوب نظریات همگرایی
- ۵۴ ۲-۱-۱- ضرورت تشکیل دادگاه عدل اسلامی در نظریه های همگرایی
- ۵۴ ۲-۱-۱-۱- ضرورت تشکیل در نظریه ی کارکردگرایی
- ۵۵ ۲-۱-۱-۲- ضرورت تشکیل نظریه نوکارکردگرایی
- ۵۷ ۲-۱-۱-۳- ضرورت تشکیل فدرالیست ها
- ۵۷ ۲-۱-۱-۴- ضرورت تشکیل در نظریه های راهکاری
- ۵۷ ۲-۱-۱-۴-۱- رویکرد سیاسی - نهادی
- ۵۸ ۲-۱-۱-۴-۲- رویکرد اقتصادی - کارکردی
- ۵۹ ۲-۱-۱-۵- همگرایی بر مبنای ژئوپلیتیک مشترک
- ۶۰ ۲-۱-۲- ضرورت تشکیل دادگاه در مدل اسلامی همگرایی
- ۶۰ ۲-۱-۲-۱- مولفه های همگرایی در اسلام
- ۶۱ ۲-۱-۲-۲- ضرورت همگرایی در میان مسلمانان
- ۶۱ ۲-۱-۲-۳- همگرایی در قرآن
- ۶۲ ۲-۱-۲-۴- سنت و همگرایی
- ۶۳ ۲-۲- ضرورت های تشکیل دادگاه بین المللی دادگستری اسلامی
- ۶۳ ۲-۲-۱- ضرورت های ذاتی تشکیل مبتنی بر اسلام
- ۶۳ ۲-۲-۱-۱- تاکید قرآن بر رسیدگی در دادگاه اسلامی

- ۶۴..... ۲-۲-۱-۲- ضرورت تشکیل مبتنی بر تاکید قرآن بر وحدت
- ۶۴..... ۲-۲-۱-۳- ضرورت مبتنی بر اسلامی بودن قوانین و مقررات
- ۶۵..... ۲-۲-۱-۴- ممنوعیت قضاوت زنان در اسلام
- ۶۵..... ۲-۲-۱-۵- ممنوعیت تصدی قضاات غیر مسلمان
- ۶۶..... ۲-۲-۱-۶- ضرورت حل تعارض شریعت اسلام با دیوان بین المللی دادگستری
- ۶۷..... ۲-۲-۱-۷- ضرورت مبتنی بر حقوق بشر اسلامی
- ۶۷..... ۲-۲-۱-۷-۱- ضرورت تدوین اعلامیه حقوق بشر اسلامی
- ۶۸..... ۲-۲-۱-۷-۲- محتوای اعلامیه حقوق بشر اسلامی
- ۶۸..... ۲-۲-۱-۷-۳- ویژگی‌های کلی اعلامیه حقوق بشر اسلامی
- ۶۸..... ۲-۲-۱-۷-۴- ابداعات و نوآوری‌های اعلامیه حقوق بشر اسلامی
- ۶۹..... ۲-۲-۱-۷-۵- تضاد نقش مذهب در اعلامیه جهانی حقوق بشر با اعلامیه اسلامی
- ۷۰..... ۲-۲-۱-۷-۶- امکان جهان شمولی حقوق بشر اسلامی با تاسیس دادگاه عدل اسلامی
- ۷۱..... ۲-۲-۲- ضرورت‌های تشکیل مبتنی بر مسائل جهانی و حقوق بین‌الملل
- ۷۲..... ۲-۲-۳- ضرورت‌های تشکیل مبتنی بر منطقه خاورمیانه
- ۷۲..... ۲-۲-۴- ضرورت‌های تشکیل مبتنی بر حل اختلافات کشورهای اسلامی
- ۷۳..... ۲-۲-۵- ضرورت مبتنی بر حق بر حمایت ویژه در شرایط بحرانی
- ۷۵..... فصل سوم: چالش‌ها و موانع تشکیل دادگاه بین‌المللی دادگستری اسلامی
- ۷۶..... ۳-۱- چالش‌های ناشی از مذاهب اسلامی
- ۷۶..... ۳-۱-۱- تفاوت‌های مذهبی و فرقه‌گرایی دینی در میان کشورهای اسلامی
- ۷۷..... ۳-۱-۲- اختلافات اجتهادی و فقهی عالمان مذاهب اسلامی
- ۷۸..... ۳-۱-۳- تفاوت در برداشت از مفهوم دین و مذهب
- ۷۹..... ۳-۱-۴- تکفیرهای نادرست
- ۷۹..... ۳-۲- چالش‌های داخلی و منطقه‌ای عدم تشکیل دیوان
- ۷۹..... ۳-۲-۱- چالش‌های فرهنگی و اجتماعی مرتبط با عدم تشکیل دیوان
- ۸۰..... ۳-۲-۱-۱- اختلافات قومی و ملی
- ۸۰..... ۳-۲-۱-۲- تعارضات ایدئولوژیک

- ۸۱..... ۳-۲-۲-۲- چالش‌های سیاسی
- ۸۱..... ۳-۲-۲-۱- قدرت طلبی
- ۸۲..... ۳-۲-۲-۲- ساختار نامتوازن قدرت در منطقه
- ۸۲..... ۳-۲-۲-۳- عدم اطمینان کشورها از حفظ منافع آن‌ها
- ۸۲..... ۳-۲-۲-۴- تقابل دیدگاه‌های سیاسی
- ۸۳..... ۳-۲-۲-۵- تفاوت ساختارهای سیاسی
- ۸۳..... ۳-۲-۲-۶- نبود یکپارچگی سیاسی یا نظام‌های سیاسی ناهمگون
- ۳-۲-۲-۷- سطح نابرابر قدرت کشورهای اسلامی و داعیه چند کشور در رهبری جهان
- ۸۴..... اسلام
- ۸۵..... ۳-۲-۲-۸- نبود اعتماد جمعی
- ۸۶..... ۳-۲-۲-۹- بی‌ثباتی سیاسی در کشورهای عضو
- ۸۶..... ۳-۲-۲-۱۰- اختلافات ارضی و مرزی بین اعضای سازمان
- ۸۷..... ۳-۲-۲-۱۱- استقرار در منطقه ای تنش‌زا و بحران آفرین
- ۸۷..... ۳-۳-۲- چالش‌های مرتبط با توسعه و اقتصاد در کشورهای اسلامی
- ۸۷..... ۳-۳-۲-۱- سطوح مختلف توسعه در کشورهای عضو سازمان
- ۸۷..... ۳-۳-۲-۲- عوامل و نابرابری‌های اقتصادی کشورهای عضو
- ۸۸..... ۳-۳-۲-۳- توزیع نابرابر ثروت در کشورهای عضو
- ۸۸..... ۳-۳-۲-۴- تک محصولی و ضعیف بودن اقتصاد کشورهای عضو
- ۸۹..... ۳-۳-۲-۵- وابستگی و اتکا به کشورهای توسعه یافته عمدتاً غربی
- ۸۹..... ۳-۴- چالش‌های جهانی
- ۹۰..... ۳-۴-۱- اختلاف‌های ناشی از تفرقه افکنی بیگانگان
- ۹۱..... ۳-۴-۲- بحران شخصیت و هویت بین‌المللی در اعضاء سازمان همکاری اسلامی
- ۹۱..... ۳-۴-۳- تاثیر رسانه و قدرت نرم مسلط بین‌المللی بر سازمان
- ۹۲..... ۳-۵- چالش‌های مرتبط با سازمان کنفرانس اسلامی
- ۹۴..... ۳-۵-۱- عدم شفافیت در معیار عضویت
- ۹۴..... ۳-۵-۲- مشکلات ساختاری و حقوقی دبیرخانه سازمان
- ۹۴..... ۳-۵-۳- اتهامات در رأی‌گیری‌های سازمان

۹۵	۳-۳-۴ دولتی بودن سازمان
۹۵	۳-۵-۶ تقسیم موضوعی دستور کار سازمان
۹۵	۳-۵-۷ رقابت منفی بین اعضای سازمان کنفرانس اسلامی
۹۶	۳-۵-۸ جناح بندی های درون سازمان
۹۶	۳-۵-۹ نبود ضمانت اجرایی و عدم الزام به اجرای تصمیمات سازمان
۹۷	۳-۵-۱۰ مشکل ساختاری سازمان از دید حقوقی
۹۸	۳-۶ چالش های مرتبط با دادگاه عدل اسلامی
۹۸	۳-۶-۱ تعارض صلاحیت ملی با صلاحیت دادگاه عدل اسلامی
۹۹	۳-۶-۲ تاثیر از اساسنامه دیوان بین المللی دادگستری
۹۹	۳-۶-۳ چالش گسست حقوق بین الملل یا رسیدگی تخصصی
۱۰۱	۳-۶-۴ چالش یا فرصت ارجاع خاص به حقوق اسلام
۱۰۳	فصل چهارم: آسیب شناسی و ارائه راهکارهای رفع چالش های عدم تشکیل دیوان
۱۰۴	۴-۱ راهکارهای مبتنی بر تجزیه و تحلیل اساسنامه و پیشنهاد اصلاح آن
۱۰۴	۴-۱-۱ عدم احتساب اصلی ترین نهاد قضائی برای دیوان
۱۰۴	۴-۱-۲ تغییر مقر دادگاه
۱۰۵	۴-۱-۳ تغییر روش انتخاب قضات
۱۰۶	۴-۱-۴ انتخاب قضات براساس مذاهب
۱۰۶	۴-۱-۵ اصلاح آیین نامه انتخاب قضات
۱۰۶	۴-۱-۶ افزایش تعداد قضات دیوان
۱۰۷	۴-۱-۷ اعطای مزایا و مصونیت دیپلماتیک به قضات دیوان
۱۰۷	۴-۱-۸ تعیین دقیق منابع دیوان
۱۰۸	۴-۱-۹ تعیین ضمانت اجرایی برای آرای دیوان
۱۰۹	۴-۱-۱۰ تفکیک صلاحیت اختیاری و اجباری
۱۱۰	۴-۲ ارائه راهکارها و پیشنهادات رفع موانع تشکیل دیوان
۱۱۰	۴-۲-۱ استفاده از مذاکره و گفتگو
۱۱۰	۴-۲-۳ ایجاد امکان تبادلات علمی حقوقی حقوقدانان جهان اسلام
۱۱۱	۴-۲-۴ تحقیق و ترویج تاثیر فقه و مذهب بر قواعد و مقررات اسلامی بین دول
۱۱۱	۴-۲-۵ راه حل تقریب